

iS! Webbtidning

Det goda samtalets väg

iScafé!

INITIATIV TILL SAMUTVECKLING

Göran Dahl, chefredaktör.

foto:privat.

Så skyntar vi slutet av en sommar där det dominerande samtalsämnet tycks ha varit det varma vädret. I alla fall i augusti, vad som avhandlats tidigare har jag dålig koll på efter en lång semester i Asien, större delen i Thailand. Sedan maj råder här undantagstillstånd och en militärjunta sitter vid makten. De flesta thailändare är lika glada som tidigare och maten och klimatet lika underbart. Men en kollega vid elituniversitet är minst sagt bekymrad och arg över att inte kunna säga och skriva vad han vill. Jag har förstått att Almedalsveckan har ägt rum som vanligt och förmodligen med lika stor mediauppmärksamhet som tidigare. Om vi vill och mäktar kan vår tidning bli lika viktig. Men vägen dit är lång. I vårt andra nummer finns viktiga texter. Men på tok för lite för att jag ska känna mig nöjd. Så: kära iS:are, SKRIV och SKRIV ännu mer så att vi kan bli både mer omfattande och bredare. Skriv kringa vad som faller dig in, snabba reflexioner, gärna ifrågasättande och kritiska. Och gärna om det som vi i redaktionen efterlyst: debatt, kkultur, notiser, tips och annat. Vi har en lång väg framför oss, och jag hoppas mina förhoppningar infrias till nästa nummer, det tredje.

Vad är iScafé!?

iS! är en fristående tankesmedja som utvecklar samhället genom det goda samtalet. Genom att lyssna mer än prata uppstår en skärpa som få andra möten uppnår. iScafé! är en stillsam kraftkälla för vardagens stordåd!

iS!-deltagaren med egna smycken

Katarina tog upp kontakten med det som skulle bli hennes egna smycketillverkning

För några år sedan kom Katarina Ahl över ett youtube-klipp med smykestillverkning och blev helt fascinerad av hantverket. Idag tillverkar hon smycken i alla möjliga former i sitt hem, i Malmö.

- Jag har sedan dess startat en bildblogg där jag postar mina smycken, jag har sålt via butik, Facebook, på en marknad i Oslo, och på Lunds julmarknad. Det går framåt och är jättekul, säger hon.

Alltid varit mångsyglare

En stukad vrist var starten på ett längre stillasittande. Men samtidigt satte det fart på karriären. Katarina tog upp kontakten med sitt inre skapande och startade en smyckeverkstad. Enligt sig själv så har hon alltid varit nöjd så länge hon kan sitta och skapa något. Just den här inställningen hjälpte också henne när hon plötsligt fann sig sjukskriven.

- Om jag inte hade blivit skadad, hade jag nog inte av en slump kommit över ett par you-tube film-snuttar där det förklarades hur man kunde göra fantastiska kreationer av polymerlera, en plastlera som härdas i ugnen.

Katarina har alltid varit mångsyglare. När hon var liten älskade hon allt som hade med fantasi och kreativitet att göra. Lim, kritor, färger,

pärlor, allt var en källa till glädje. Ju äldre Katarina blev, ju mer gick pysslandet över till tecknande och målande. I vuxen ålder höll hon det kreativa skapandet till ett minimum, men kände hela tiden att det var något som saknades. Det gällde att hela tiden försöka hitta något positivt och fokusera på det. Så tänker Katarina i alla fall. Så var det även med smykestillverkningen som hon heller aldrig hade fokuserat på om det inte varit för den där stukningen.

- Så var det verkligen. Man har bara så roligt som man gör sig, och mina möjligheter för vad jag kunde göra var små med den banderade foten! Jag tvingades till att sit still i många dagar, vilket gjorde att jag fick hitta på något att sysselsätta mig med som kunde utföras hemm vid köksbordet.

Personlig design

Hemmet i Malmö fungerar delvis som den smyckesverkstad. Här finns alla tillbehör som behövs för att skapa vackra, och annorlunda, smycken i polymerlera och resin. Resultatet blir personliga örhängen, ringar och halsband som numera säljs i butik i Malmö, under märket Enjoy design

- Bortsett från i butiken Polly Jo, har jag sålt via Facebook, på en marknad i Oslo, och på Lunds

julmarknad. Tanken är att jag ska börja sälja i fler butiker. Det har varit väldigt positivt respons. En av Polly Jo's stamkunder har redan köpt 5 av mina örhängen, och en butik i Lund har visat intresse! När folk köper fler smycken ökar självförtroendet och skaparivern. Samtidigt vågar jag också göra mer reklam när jag vet att jag kommer att ha fler smycken att sälja, fortsätter Katarina.

Katarina framför sin kollektion av smycken.

Ett urval av Katarinas smycken.

Eftersom alla smycken är ett speciellt hantverk blir inga smycken exakt lika och allt gör Katarina efter egen design. Att få fram ett fint örhänge kräver sin procedur. Polymerlera, som är ett av råmaterialen, är en modellera som härdas i ugnen. Genom att kombinera olikfärgad lera skapar Katarina mönster, som hon kavlar ut och trycker ut olika former ur med hjälp av pepparkaksformar. För att göra leran mer slittålig, och ge en snygg yta, beläggs slutligen smycket med ett lager resin. Resin består av två komponenter, när de blandas bildas det en slags "flytande plast" som stelnar i rumstemperatur. Möjligheterna i detta unika hantverk gör att hon också kan tillverka smycken delvis efter kundernas önskemål.

-Men det jag gillar bäst med att arbeta med polymerleran på det sätt som

jag gör, är att man aldrig kan veta exakt hur resultatet blir. Färgkombinationerna bestämmer man själv, och jag kan försöka att anpassa ett mönster så gott det går, men blir alltid en liten överraskning i slutändan. Det är det som gör det så spännande.

Nytta med nöje

Än så länge är detta enbart en hobbyverksamhet för Katarina, men planen är att ha det som ett extrajobb i framtiden, så att hon kan kombinera nytta med nöje. Ringen är ett beställningsjobb och då kunden har smala fingrar blir det extra pilligt att tillverka. Den som är nyfiken på Katarina Ahls smycken kan antingen ta en titt på hemsidan, hennes bildblogg eller besöka Polly Jo, en butik i Mitt Möllan, i Malmö. Men en sak är i alla fall säker: Katarina kommer inte vara rädd att pröva nya vägar. Och

hon kommer inte vara rädd för att tänka positivt. Hennes uppfattning är att alla människor har ett behov för att uttrycka sig, vare sig det är i hantverk, musik, eller det skrivna ordet. Har man hittat sin grej, som Katarina gjort, kommer framgångarna nästan av sig själv om man vill det. Varför man skapar är inte så viktigt, huvudsaken är att man gör det.

Mönster som blir till något vackert

- Ska sanningen fram är det inte en passion för själva slutprodukten som intresserar mig. Jag bär själv väldigt sällan smycken. Det är processen, att genom handarbetet leka fram härliga färger och mönster som blir till något vackert, det är något väldigt lugnande och tillfredsställande i det, avslutar Katarina.

iScafé!

”Min vision av en bättre skola”

Text kring om min väg in i en bättre skola.

Julia Nilsson

Vi behöver nya visioner. Inte bara tomma ord. Vi får inte fastna i ett inskränkt system. Utan se utanför ramarna och se till nya ämnen eller införandet av ämnen vid annan tidpunkt. Ämnen som kan ge hälsa, kreativitet och viktig kunskap. Jag har många idéer på hur skolan kan förändras. Skolan utgör stommen i samhället. Man ska lära för att bli en samhällsmedborgare med tro på sin egen förmåga och uppfinningsriktighet. Jag jämför även en del av skolsystemet i USA med svenska skolan. För att man ska börja titta ut i världen och se hur olika skolsystem ser ut.

Förbättra relationerna i skolan

Lärarnas lön behöver höjas. Att lärarna får högre status är mycket viktigt. Ett sätt är att höja lönen. Om lönen för lärarna höjs så söker fler in och konkurrensen och ambitionen ökar.

Barn och Ungdomar är tvungna att gå till skolan varje dag och lyssna på lärarna; då tycker jag det är självklart att lärarna ska vara kunniga och engagerade.

Jag tycker att man ska föra in Psykologi

som ett ämne på högstadiet. I högstadiet så går ungdomarna in i tonåren och mycket sker i deras tanke verksamhet. Hur ska man kunna lära och ta in information om man själv inte mår bra, och inte kan fokusera?

Med psykologi som ett ämne skulle man kunna belysa vad de flesta får gå igenom i tonåren.

Det skulle göra att de inte känner sig ensamma om vad de går igenom.

Man skulle kunna ge redskap för få dem att må bättre och tänka positivt. Man skulle kunna lära ut Kognitiv Terapi som är en ganska ny form av terapi, där man lär sig att ändra tankesätten och ens agerande.

EQ ; social kompetens är något annat som man kan lära ut, för att förbättra relationerna i skolan och senare i arbetslivet.

Med tanke på vad som hänt i Norge med Breivik, så skulle psykologi vara ett sätt att fånga upp isolerade individer. Vi behöver ha diskussioner och fokus på människans psyke och hälsa.

Att ungdomar mår bra tror jag skulle

höja skolresultaten. Välmående skulle öka närvaron i skolan och engagemanget. Det är viktigt att man tycker att det är roligt att gå till skolan. Man ska lära för livet, och inte bara för skolan och plikten.

”Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.”

Känslor och åsikter

Man ska uppmuntra till kreativitet; att skapa och tänka på nya sätt. Skolan skulle kunna vara mer kreativ. I till exempel ämnen som bild, musik, teater, slöjd och hemkunskap skulle kunna ges mer fria händer. Även andra ämnen skulle kunna vara mer kreativa. I Svenska så kan man ha Poesi för att få vara kreativ; uttrycka tankar, känslor och åsikter. I läroplanen står det mycket om kreativitet; att skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende.

”Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Även hälso- och livsstilsfrågor ska uppmärksammas.”

Det är bra när man samarbetar mellan olika ämnen. Till exempel mellan Svenska och Historia. Man kan skriva Noveller som utspelar sig under olika historiska tidsperioder. Då är man kreativ i sitt skrivande och lär sig samtidigt om historien. Jag tycker att Teater är ett ämne som skulle kunna föras in ofta i skolan. Även det kan kombineras med många ämnen. Det gjorde vi på skolorna som jag gick på och var ett roligt ”avbrott” samtidigt som man lärde sig om ämnet och att stå på scen och prata inför andra.

Vill inte fasta i en roll

På Högstadiet brukar man det sista året ha en gemensam Kabaré. Det är ett bra sätt att lära känna andra i och utanför ens klass. Jag tycker att man ska införa en Kabaré även första året i högstadiet. Man hamnar i en relativt ny klass och det är viktigt att man lär känna varandra för att fortsatt trivas i skolan. Det är inte säkert att man trivs i sin klass och då är det bra med klass överskridande aktiviteter så man kan lära känna andra. Och kunna byta klass om man vantrivs i sin.

När jag började på Högstadiet hade jag redan gått med hälften av klassen i sex år. Vi slogs ihop med parallell klassen från förra skolan som jag gick i. Det tyckte jag var väldigt tråkigt. Jag ville lära känna nya människor och inte fastna i en roll. Därför tycker jag att det är bättre som de gör på en del andra skolor att man slås ihop helt från olika håll och

klasser på högstadiet. Men om man väldigt gärna vill fortsätta med några så kan man ha två- tre önskemål om personer att gå med. Men jag tycker inte att det är nödvändigt, man kan ju fortsätta att träffa dem utanför skolan.

Det är viktigt att vara öppen för nya möten och utvecklas genom dem. I USA på Highschool har man inte en klass man går i, utan följer bara olika ämnen med andra som också valt det ämnet. Jag kan tycka att det är bättre för då kan man hitta vänner i olika ämnesklasser, och är inte fast i en klass. Andra tycker att det är bra med en klass för få en gemensam trygghet.

En social aktivitet

Jag tycker i alla fall att det är bra om svenska skolan gick åt det hållet att ha mer klassöverskridande ämnen. Vi har på exempelvis högstadiet redan klassöverskridande ämnen som Språk, Ma och individuella val. Vi skulle kunna utöka med fler klassöverskridande ämnen i skolan.

Vi behöver lära oss av andra skolor i världen och de av oss. I USA så finns det även klubbar och fritidsaktiviteter efter skolan. Det kostar för det mesta ingenting! Folk som säger att allt kostar i USA tänker inte på det.

Jag tycker att vi i den svenska skolan också ska ha fritidsaktiviteter efter skolan. De gör att eleverna utvecklar sina förmågor och samtidigt får en social aktivitet.

Exempel på aktiviteter kan vara ha Teater klubb, Dans klubb, Kultur klubb, Poesi klubb, Schack klubb och olika sport klubbar. Jag vet inte om det ansvariga lärarna för klubbarna och fritid-

saktiviteterna blir finansierade eller om de gör det av eget engagemang och intresse. Kanske man kan ta reda på hur det skulle funkar och hur vi kan efterlikna det i Sverige.

Det vi i svenska skolan har en del av är Individuella val. Individuella val är något som vi skulle kunna lägga mer vikt vid. Då ges det ett tillfälle att göra ett val utanför den schemalagda utbildningen. Om man tex går på gymnasiet på en teoretisk utbildning respektive estetisk eller praktisk utbildning, så kan man välja att balansera ens utbildning med val av ämnen av den motsatta sorten. Exempelvis om man går Naturkunskap så kan man välja praktiska och estetiska ämnen. Så att man får en lagom arbetsbörda av teori respektive praktik, och olika utmaningar. Jag hörde någonstans att individuella valen kanske skulle läggas ner och hoppas verkligen inte det. Jag tycker skolan behöver individualiseras mer och inte vara för lik inriktad. Då kan människor utvecklas mer i det som de har intresse för.

Tillfälle att lära sig

Ett annat ämne som man i skolan borde lägga vikt vid är Geografi. Vi lär oss om mycket skilda ämnen i skolan. Men vi om något borde lära oss så är det om planeten vi faktiskt bor på. Vi behöver till exempel veta namnen på olika länder och världsdelar och miljön där för att förstå vad som händer i världen; kunna utforska den och förändra. När jag började på högstadiet så antog SO-läraren att vi redan lärt oss namnen på alla länder och hoppade därför över den delen. Men vi hade nästan bara lärt oss om Europas karta. Så ska det inte vara, man ska få tillfälle att lära sig hela världskartan.

När man läser SO som ibland är ett sammanfattat ämne av många ämnen så händer det att Geografi glöms bort.

Jag tycker även Geografi kan finnas som ett grundämne på gymnasiet så alla får lära sig ordentligt om planeten vi bor på. Det är också viktigt med fysiska aktiviteter, som gymnastik i skolan. Det skulle kunna utökas på olika sätt. I gymnastiken eller som fritidsaktivitet skulle man kunna införa Yoga, Qi Gong och dans. Det är bra för kroppen och psyket. Även meditation skulle kunna vara valbart.

Utflykter i naturen

Något annat som man mår bra av är att vara i naturen och samtidigt få motion. Man kan exempelvis ha gemensamma promenader under vissa raster. Det är också bra med andra utflykter i naturen. Vi kan ta in naturen i skolan genom att ha mycket växter i klassrummen och utanför. Det förbättrar luften och trivselen i rummen. Det är inte bra att luften i många klassrum är dåliga; för eleverna får sämre koncentration. Det är därför också viktigt att man kollar ventilation för att förhindra det. Det skulle finnas en peng avsatt för att ha växter i klassrummen och bra ventilation. Hur ska man då sköta om växterna? Ett bra förslag är att man låter varje klass sköta om växterna där de har elevråd. Annars får man ge ansvaret till en städare eller vaktmästare. Det finns mer vi kan lära från skolan i USA. När de tar in elever från High School till högre utbildning så bedömer de dem inte bara från betygen. De tar även in minst två omdömmen från lärare av två ämnen som de läst. Och en helhetsbedömning från en Guidance Counselor/Syo konsulent. Det gör att

intagningen grundar sig på en mycket mer nyanserad bild av eleven; dens personlighet och förmågor. Jag tycker inte att en siffra som betygen, säger vem en person är och vad den ska utbildas till. Det är okej att ha betygen men man ska som tillägg ha intyg/omdömmen för att avgöra om personen kommer in på utbildningen.

Ett fritidsengagemang av olika slag bedöms också som positivt i intagningen.

Bättre betygsystem

Det ämne som jag nu vill beröra, är även det kopplat till betygen. Jag tycker att det kan vara bra att betyget införts tidigare för då vänjer man sig hur det är att ha betyg, innan man plötsligt ska bedömas av dem i nian, och ska söka in till skolor. Årskurs sju tycker jag är en bra tid att införa det, men inte tidigare. Men jag är inte helt säker på att det är bra med det här att betyg införs tidigare.

Innan tyckte jag att det skulle införas fler betygsnivåer. Det skulle göra att det fanns fler "nyanser" att bli bedömd i. När vi bara hade icke godkänt och tre andra nivåer så kunde en person som hade VG plus och en som hade MVG vara väldigt nära varann men det syntes inte i slutgiltiga betyget. Men nu är jag inte säker längre att jag tror på många nivåer. I alla fall så tycker jag att det nuvarande betygsystemet som höger regeringen fört in, har för många nivåer. Innan hade vi för få nivåer och nu har vi för många. Fem nivåer tycker jag räcker

Jag tycker inte heller att två personer som har en liten nivåskillnad i betygen, ska särskiljas i intagningen. Det behöver inte avgöra hur bra de passar in i en utbildning. Man ska inte heller lotta in

personer när alla har högsta betyg. Istället ska man läsa intyg/omdömmen från lärarna och Syo konsulenten och avgöra vem som passar bäst in i yrket/utbildningen.

Man kan också ibland ha intagningsprov, som redan finns på Arkitekt och design utbildningar.

Betygen är en svår fråga och handlar om rättvis bedömning och intagning på utbildningar. Men det viktigaste jag har att säga är att ha intyg i alla fall som ett komplement i skolan som ett sätt att avgöra om man kommer in på utbildningen. Projektarbete och teman är något annat som jag tycker att man ska lägga vikt vid. I hela skolgången. Men speciellt i gymnasiet. Jag tycker att man även att man minst ska ha ett projektarbete i tvåan, såväl som vi har det i trean. Då har man tid på sig att lära hur det är att jobba med ett eget projekt, och blir inte inkastad i det i trean. Man skulle kunna säga att livet är ett projekt, eller många olika, och det är därför bra att lära sig arbeta i projektform, eller efter ett tema, och fördjupa sig.

Information på bästa sätt

Det nästa ämne jag vill få fram handlar om själva lärandet.

Det jag tänker på är Studieteknik. Hur ska vi kunna lära om vi inte vet hur vi ska lära? Igenom hela skoltiden så tycker jag man ska ha Studieteknik som ett ämne. Det finns många intelligenta själar där ute som inte lyckas för de har helt enkelt inte lärt sig hur de ska studera; göra läxor och ta in information på bästa sätt. I den nuvarande läroplanen står det att det ska finnas ett övergripande miljöperspektiv i alla ämnen i grundskolan och gymnasiet.

Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.”

Jag tycker detta är ett viktigt fokus. En grundskolelärare sa till mig att det inte alltid följs så det behöver påminnas.

Jag tycker även att Miljö skulle kunna införas som ett ämne i skolan. Det är ett annat sätt att få fokus på det. Det ska i alla fall vara valbart. Eleverna behöver ha en uppfattning om hur det står till med miljön och klimatet. Så de kan veta hur de ska hantera klimatförändringen. Då de kommer att leva i en tid med stora utmaningar gällande vår planet. Vi behöver förändra vår livsstil till hållbar för miljön; och skolan är en del av samhället där förändring kan ske; som att ha miljö

som ämne i skolan. Ett annat sätt att få in miljö är att eleverna lär sig om ekologisk odling både praktiskt och teoretiskt.

Varje skola skulle ha en köksträdgård. Det är också ett sätt att få eleverna att må bra, genom att de är ute och rör på sig och får en relation till naturen och varandra. Dessutom står vi inför en framtid då oljan kommer ta slut som vi är så beroende av. Att ha ekologisk odling i skolan vore att minska risken för en icke fungerande livsmedelsförsörjning.

Jag vill avsluta som jag började; med lärarna. Det är viktigt att lärarna får en bra utbildning till lärare. Nyckelorden för bra lärande är bland annat; variation, engagemang, repetition, sammanfattningar/helhets bilder, diskussioner och kreativitet.

Det är bra att lära sig om olika pedagogiker i lärarutbildningen, som exempelvis Montessori och Reggio Emilia pedagogik. Det är bra för lärarna att ha filosofier/pedagogiker att hämta inspira-

tion från i sitt undervisande.

Sammanfattningsvis så är de ämnen som vill jag att man lägga vikt vid eller föra in: Psykologi, Teater, Individuella val, Geografi, fysisk aktivitet, projektarbete, Studieteknik och Miljö.

Jag har en stark önskan om att skolan ska förändras. Bland annat för att jag själv har haft en ganska dålig upplevelse av den. Men jag vill också föra vidare en del bra erfarenheter som jag haft av skolan, i och utanför Sverige, i min text. Att se utanför ramarna behöver inte betyda att det inte ska finnas en struktur.

Hoppas att du också vill att skolan ska förändras. Varför ska skolan förändras? Barn och ungdomar vistas i skolan varje dag. Om vi förändrar skolan med barn och ungdomar som är framtiden så förändrar vi världen.

TEXT: JULIA NILSSON

Har du is i magen, är du lugn i svåra situationer? "Are you at ease?" Har du varit med om islossning, när allt släpper och projektet lyfter? Kanske har du även njutit av samtalet på ett café. Med en vän har ni suttit där i sorlet bland andra vänner och delat en gemenskap.

iScafé! är ett sätt att mötas med garden nere. Isen smälter i det informella, avslappnade mötet oss människor emellan. Varmt välkommen att prova på!

Mando Diao från Borlänge. Det består av Björn Dixgård, Gustaf Norén, Carl-Johan Fogelklou och Mats Björke.

foto:pressbild.

“Jag orkar in med tuffingar längre”

Strövtåg i hembygden med Mando Diao-Börsbolaget hade för några år sedan hyrt in Mando Diao på personalfesten i sina egna lokaler. De flesta verkade njuta av att ha berömdheterna i lokalen. Jag led. Nu förstår jag att inte bara berodde på den överdrivna volymen i häxblandningen av garagepop, Small faces och en allmän Clash – ja, rawkband, kallade de själva sig på den tiden.

Hatarnas regler

Gustaf Norén och Björn Dixgård intervjuas av DN och ser sig numera mer som en framväxande politisk rörelse i en allt mer tolerant musikvärld där även rappare kan gråta.

”Jag orkar bara inte med tuffingar längre. Jag slutade högstadiet för tjugo år sedan. Vi vill inte hålla oss till hatarnas regler, till normen. Vår nya skiva, min hårfärg och mina kläder kommer inte från någon

annanstans än att det är mitt sätt att uttrycka mig. Precis som på ”Infruset”, säger Gustaf Norén.

Mando Diao vill åstadkomma något i Sverige, som har blivit ett ganska kallt samhälle, enligt bandet. Förr var vi superrädda för att blotta oss och vi var ganska trångsynta. Vi flydde ifrån något med vår musik, framför allt i våra texter, säger Gustaf.

Vi börjar förstå vad det innebär att sjunga på riktigt. Något hände när Kristian Gidlund* dog och vi fick för oss att vi skulle spela på begravningen. Vi sjöng på ett sätt vi aldrig gjort förr. Och detta var ändå efter ”Infruset”...

Gustaf Fröding i modern version

Nu är vi inte lika rädda för vad folk ska tänka och tycka. Kristina lärde oss att våga säga ja, och att säga nej. Det låter enkelt, men prova själv att stå upp för dig själv

varje gång!

Denna blogg skriver jag av flera anledningar. Först fick jag ögonen på att ”Infruset” legat på Svensktoppens första plats sedan i höstas, att den känslige Gustaf Fröding nu i modern version öppnar svenskarnas sinnen på vid gavel. Sedan insåg jag att Mando Diao följer sitt hjärta och vågar byta genre flera gånger. Istället för att säkra större vinst genom att göra ett album till som ”Infruset”, söker de större vinster. De inre.

Ja, sedan råkar infruset passa in i leken med ord. Vi vill ju inom iS! att isen oss emellan ska smälta. Mando Diao finner samhället kallt och att det infrusna kan behöva tina. Och så verkar de nära 200 000 svenskar tycka som köpt ”Strövtåg”, den mest populära låten i albumet.

TEXT: PER HÖRBERG

iScafé!

samtalet som förändrade mitt liv

När jag kom till ett iScafé! första gången för knappt ett år sedan fick jag frågan om varför jag var där. "Frustration", blev mitt svar.

Och det stämmer. Jag var en frustrerad person som stundvis kunde bli både arg, upprörd och ledsen, för att inte tala om misantropisk över alla hemskheter som försiggår i världen. Jag hade tröttnat på new age-klyschor och tyckte inte längre att ord som "karma" var tillräckliga förklaringar, eller åtminstone inte lösningar på världens problem. Jag förstod inte varför människor inte bara skärpte till sig, såg sitt eget ansvar och skapade en värld full av medmänsklighet och kärlek till allt levande på vår jord.

"Hur kan vi inte ha ett politiskt ställningstagande på höger- och vänsterskalan?", var bland det första jag frågade efter att ha varit med på några iScaféer. Utan att bekänna vilken färg jag upplevde mig tillhöra kan jag säga att jag placerade alla människor som inte röstade enligt mina värderingar "rätt" som mindre intelligenta. Jag hade på förhand bestämt mig för att aldrig skapa nära relationer med de som inte delade vad jag såg som samma "grund-

värderingar" som jag, helt utifrån deras politiska färg. "Hur kan vi vilja inkludera alla i våra samtalsprocesser?", var min nästa fråga. Vissa människor tyckte jag helt enkelt inte var värda att inkludera. De människor som jag ansåg hade åsikter som inte hör hemma i en demokrati.

För alla mina frustreringar möttes jag bara med värme. Och till och med uppmuntran. Per Hörberg erbjöd mig möjligheten att börja blogga och plötsligt hade jag en kanal att få utlopp för mina tankegångar på. Frustrationerna började sakta men säkert minska och ju mer jag såg ju mer förstod jag vikten och förändringspotentialen av att släppa kampen. Att inte kämpa emot någonting insåg jag var inte detsamma som att inte bry sig och inte göra något. Tvärtom.

Man kan verkligen undra vad det var som lockade mig till iS! från första början. Men det fanns nog ett frö i mig som kände att det jag gjorde fungerade inte för mig som jag ville. Jag behövde testa en annan väg. Så vad har iS! gett mig? Det har förändrat mitt liv. Ingen sånär dramatisk förändring som ett "uppvaknande", utan mer en långsam, nästan omärkbar förändring; en

process helt enkelt. Förutom att få utlopp för mitt samhällsengagemang har jag, som redan innan ansåg mig vara en öppensinnig person med få fördomar, öppnat upp för fler människor i mitt liv och lyckats fördjupa relationerna till de jag redan har. Jag kan fortfarande bli frustrerad och tänka att någon annan gör eller säger fel saker och låta dessa frustrationer spilla över på andra, särskilt på de som står mig allra närmast. Men jag kommer på mig själv, tar ett djupt andetag och inleder det goda samtalet. Med fullkomlig respekt och öppenhet för likheterna och olikheterna mellan mig och den andre och en djup längtan efter att mötas och förstå. Med självreflektion och förmågan att våga ändra åsikt och erkänna sig själv ha varit oreflekterad kring ett uttalande. Det är tufft, särskilt när man känner sig sårad av någon man älskar. Men det går. Därför är iS! så mycket mer än bara en politisk gren jag ägnar mig åt. Därför tror jag på att iS! kommer kunna, tillsammans med många andra viktiga rörelser, förändra samhället från grunden.

TEXT: PADMA SCHREWELIUS

Vi satsar på Almedalen i sommar. 30 000 besökare och 1 000 journalister väntas till Visby mitt i valrörelsen. iS! hyr en skolgård, tält och teknik för att skapa öppna dialoger under den åtta dagar, långa veckan!

Har du lust att stödja oss med 100 kr, 1 000 kr eller 2 000 kr på 9550-223 2001 i Avanza Bank?

För att bli samutvecklande medlem 2014, sätt in 300 kr, eller gärna lite mer på 9550-223 2001 i Avanza Bank, ange ditt namn och "2014". Bankens skrifvält är begränsat, så om inte din information får plats – sänd gärna ett mejl till per.hrberg@samutveckling.se och berätta vad du satte in och när :) Tack!

<http://samutveckling.se>

foto:Pressbild

Att lyssna innåt, en reflektion av Katarina Ahl

En förutsättning för att kunna förverkliga sig själv är att man har hittat sig själv. Annars går man bara i andras fotspår och försöker leva upp till andras ideal, försöker anamma andras färdigheter och kanske personligheter. Vi behöver till viss mån förebilder att inspireras av för att kunna forma oss själva, men lyssnar man för mycket på det som kommer utifrån skapar man lätt en idealbild om hur man borde tycka och tänka istället för att låta ens inre tankar och idéer från det man egentligen är flöda. Givetvis kan man inte undgå att påverkas av det yttre, vi föds med många blanka ark som fylls med innehåll via oppväxten och de sammanhang vi genom livet befinner oss i, men det är viktigt att ibland stanna upp och granska dessa ark. Se vad som står där, och hur vi egentligen känner inför det. Inse att ingenting är skrivet i sten. Att det går att suddas ut, skriva om, skriva nytt.

Identiteten förstärks ytterligare

Det är lätt att gå på autopilot och tycka, tänka och göra saker av gammal vana. För att man alltid gjort så, för att alla andra (i de kretsar man själv rör sig) gör så. Identifikation med en viss grupp människor, en viss samhällsklass, ett visst yrke osv blir gärna en stor del av ens personlighet, i en del fall hela ens personlighet, och man tar för givet att Det här är jag. Identiteten förstärks ytterligare av att jämföra sig med andra grupper och se att Jag är inte som dem. Alltså blir man mer säker på att Jag är som oss. Man speglar sig själv i dem man har i sin direkta

närhet, i de politikerna man delar åsikter med, de personerna man rör sig i samma kretsar som när det kommer till t ex fritidsintressen. Det är lätt att tro att vi har rätt och att andra har fel. Människan har ett enormt starkt behov för att passa in och bli accepterad av gruppen och faller också därför lätt in i gruppens jargong och börjar att dela dess åsikter för att det är enklast och inte minst tryggast att göra så. I dagens svenska samhälle är det lätt att tycka mer eller mindre som man vill då det råder demokrati vilket resulterar i sammanslutningar av intressegrupper av vitt skilda slag.

Yttre påverkan

Det ger också en stor valfrihet, och en viss frihet i att följa sin inre röst. Ingen ska (i teorin) behöva vara rädd för sin egen hälsas skull för att hen är av en viss uppfattning. Och i grova drag kan det se ut som att alla som tillhör en viss uppfattning följer sin inre röst, och ändå alltid tycker lika i allt. Med andra ord, Vi har alltid rätt, Jag har alltid rätt. Givetvis är inte så fallet, men tack vare vårt extrema behov av gemenskap och bekräftelse är vi enormt utsatta för att falla till föga för yttre påverkan. Vi slutar (mer eller mindre) att lyssna inåt, och börjar istället indoktrinera oss själva med yttre synpunkter som våra gruppmedlemmar serverar. Vi kompromissar med oss själva, kanske omedvetet, kanske medvetet och med ett stygn av obehag i bröstet, för att få lov att fortsätta vara med. Är du inte med oss är du emot oss kan vara både uttalat och outtalat,

det spelar inte så stor roll, för i grund och botten kan alla den oskrivna regeln: tycker du inte som vi är du inte välkommen. Det kanske inte innebär utvisning om individen går emot gruppen, men väl alienering som med tiden gör att man antingen börjar hålla med igen för att slippa bli utfryst, eller väljer att själv avlägsna sig från gruppen helt. Klimatet blir för kallt.

Minsta motståndets väg

Dessa tendenser är förekommande inom alla slags grupper, allt från nazistiska sammanhang till akademiska. Talar du varmt om en invandrare är du förrädare, tycker du inte om en viss bokklassiker blir du stämplad som okultiverad och obegåvad. Därför väljer vi minsta motståndets väg och sällar oss i ledet. Våra egna personliga åsikter, när de avviker från gruppens, håller vi för oss själva, förtrycker, eller försöker hitta fel på för att övertyga oss själva om att det vi blir undervisade om utifrån är det enda rätta. Många är beredda att gå väldigt långt för att slippa det obehag som kan uppstå vid en meningsskiljaktighet. Här ligger också ett av de hinder som kan stå i vägen för att individen ska kunna lära känna sig själv. Dels ger vi oss själva inte tid att göra det på grund av alla plikter vi måste uppfylla, så tidsbrist är en annan bov i dramat, men vi ger oss själva heller inte uppmärksamhet nog för att göra det. Den inre rösten tystas ner, den rösten som är vår egen, och istället börjar vi tala med andras röster.

”Great men”, storartade människor är väl en bra svensk översättning, kan för all del vara sprungna ur den gråa massan. Sprungna ur konformitet och grupperingar. Men de valde alla att inte stanna där. Det finns säkert undantag till den regeln, det finns säkert de som av ren slump, och säkerligen motvilligt, blivit upptäckta, knuffats framåt och upp, ut ur gruppen av likatänkande. Jag vågar ändå påstå, utan att ha någon som helst källa att stödja mitt påstående på, att de som gjort verklig skillnad här i världen, har varit de som vågat forma sina egna personligheter efter eget huvud och hjärta.

Förverkliga sig själv

Men vi kan inte tala om dessa storartade människor som enbart de som gjort global skillnad, som gått till historien. Den hetesen man kan uppleva idag från många håll om att förverkliga sig själv, finna sitt kall, brinna för det man gör, blir lätt en black om foten. Är man inte visionär, entreprenör, högt utbildad, har man inte många bollar i luften, då är man tråkig. Då lever man inte livet fullt ut. Man säger att ”alla kan inte bli popstjärnor och fotbollsproffs” och det stämmer nog. Alla vill heller inte bli det. Alla har inte högtflygande drömmar, det finns

många som nöjer sig med mindre. Dock är det lätt att glömma bort att det är minst lika ok att drömma om att bli undersköterska eller bilmekaniker som att bli forskare eller ingenjör, när omvärlden värderar den man är utifrån det man gör och presterar. Det finns mången Tjuren Ferdinand där ute som egentligen nöjer sig med ett modest hem och lagom lön. De känner inget behov för någon karriärstege som räcker till stjärnorna, de vill inte bli stora. Kravet på självförverkligande gör sig dock plågsamt påmint när deras livsstil, tillgångar och titlar ses ner på. Du kan mer än så! Jag vet du har potential till att göra något bättre, vill du inte ha ut mer av livet än så?

Rösten följer sitt hjärta

Vi måste komma ihåg att stora människor kommer i alla skepnader, och finns i alla samhällsklasser och inom alla yrken. Lär man sig att hitta sin egen röst, lär man sig att lyssna på den, så spelar det ingen roll om den säger att den vill bli president, miljonär, författare eller dagisfröken. Huvudsaken är att den individ som rösten tillhör följer sitt eget hjärta och slutar att kompromissa med sig själv, vågar stå för den den är, oavsett vem den är och vad den kan/har gjort eller

vill göra.

Om vi alla avsatte mer tid åt att lyssna inåt hade vi gjort ett bättre jobb utåt. Som medmänniskor, som medborgare, som våra egna bästa vänner. Om samhället gjorde det mer tillgängligt för oss att lyssna inåt byggde vi ett bättre samhälle, där vi alla fick chansen att förverkliga sig oss själva på vårt sätt, inte enligt de olika skrivna och oskrivna regler som cirkulerar i de olika intressegrupperna baserade på t ex politisk färg, religion, familj. Att hitta sig själv, är utgångspunkten i att förverkliga sig själv.

Eftertanke och reflektion

Att acceptera det man hittar, är fundamentet att bygga vidare på, vad man än hittar. Fåtalet individer accepterar sig själva oavsett vad omvärlden säger, de flesta av oss behöver acceptans utifrån. Låt oss därför hjälpa varandra till självacceptans genom att låta oss hitta våra inre röster. Låt oss bygga ett samhälle som ger utrymme för eftertanke, reflektion och varje enskild individs sanna natur. För det krävs tålmod och tystnad. För det krävs att vi lyssnar. Utåt, men vad ännu viktigare är, inåt.

TEXT: KATARINA AHL

DU ÄR SÅ LIK
MIG, NÄR JAG VAR
LITEN,
SÅ JAG TROR
JAG SKRATTAR
IHJÄL MIG!

Konsten att kunna hitta sig själv. Att acceptera det man hittar, är fundamentet att bygga vidare på, vad man än hittar. Fåtalet individer accepterar sig själva oavsett vad omvärlden säger, de flesta av oss behöver acceptans utifrån.

Bild: Internet

Jimmie Åkesson, partiledare för Sverigedemokraterna.

foto: Pressbild

Goda samtal - ett sätt att bemöta rasism

Under Almedalsveckan bemöttes extremistgrupper och Sverigedemokrater med vända ryggar, uppsträckta långfingrar och högljudda protester. Men vad blir konsekvenserna? Utanförskap och rasism skulle ha svårare att få fäste om vi vågade föra goda samtal istället, även med dem som kallas rasister, skriver Padma Schrewelius, samutvecklare, som mötte Svenskarnas Parti och Sverigedemokraterna i goda samtal om deras politik.

Under några tillfällen under Almedalsveckan förändrades stämningen från trivsamt till fientligt. Spänningarna låg så tätt i luften att man kunde ta på dem. Folk stod med ryggen mot talarna, med långfingret sträckt i luften skanderade: "Inga rasister på våra gator!"

Det är inte okomplicerat hur man ska bemöta rasism. Det är en demokratisk rättighet att få uttrycka (nästan) vilka åsikter som helst, även de som är odemokratiska. Det är också en demokratisk rättighet att högljutt få protestera. Frågan är hur produktivt det är? Det blir lätt motsägelsefullt att försöka skydda demokratin genom att begränsa någots yttrandefrihet. Det kan öka deras känsla av utanförskap och får dem att framstå som martyrer. Och de delar av

befolkningen som vill lyssna på dem riskerar att känna sig omyndigförklarade som inte har rätt att få bilda sig sin egen åsikt. Sverigedemokraternas framfart har motståndare och kritiker försökt stävja med hån och exkludering, samt en nedvärderande retorik om deras väljare som "dumma och lågutbildade". Idag är de ett av våra största riksdagspartier.

Initiativ Samutveckling (förkortat iS!) var på plats i Visby för att bidra till att bygga broar mellan människor i inflytelserika positioner och allmänheten genom att skapa dialog. iS! är en ideell organisation som vill främja "goda samtal" i så många delar som möjligt i vårt samhälle. Vi ser det som ett sätt att föra demokratiseringsprocessen vidare, med mer dialog och inte enbart debatt som dominerar det politiska klimatet idag. Dialog och debatt klumpas vanligtvis ihop som om det vore samma sak, men en skillnad värd att begrundas är att dialog betyder "genom samtal" och debatt betyder "slå sönder". iS! förde tillsammans med Gestaltakademien flera goda samtal med media, politiker och organisationer m.fl. I ett seminarium var dialogpolisen inbjudna att samtala om det arbete de utför med att skapa dialog mellan olika grupper och folket. Under samtalets

gång rådde viss konsensus bland besökarna kring behovet av mer dialog med extremistgrupper, samtidigt fanns en rädsla för att "legitimera" rasistiska åsikter. Dialogpolisen Hans Örtendahl uttalade sig om att det hindrar dialogen när vi betraktar de i extremistgrupperna som orcher, då de – naturligtvis – bara är människor som alla vi andra.

Med viss försiktighet försökte jag själv föra goda samtal med Svenskarnas Parti (SvP), inte omedveten om flera av deras partimedlemmars våldsbrottsregister. Jag gick ensam bort till deras tältplats. SvP var inte otrevliga, men tydliga med sina rasbiologiska åsikter om att en person som jag "uppenbart inte är svensk" och därför inte hör hemma i Sverige (jag utgår från att de syftade på min mörka hy, då de inte hade någon förhandsinformation om mig).

Från en rasistisk gruppering är åsikterna föga förvånande; mer intressant är det som skedde under samtalets gång. Ju mer närgångna frågor jag vänligt ställde, med fokus på att verkligen lyssna på svaren, ju mer jobbigt blev det för den unge mannen som pratade med mig att utesluta mig från sin politik. Han gick från det "uppenbara" till att inte vilja uttala sig om "enskilda fall" som skulle kunna komma att "beprövas".

Direkt efter samtalet med SvP gick jag bort till Almedalen för att föra goda samtal med Sverigedemokraterna. Det var deras dag på Almedalsveckan och hundratals av dem var samlade. SD var mycket vänliga och snabba på att erbjuda mig en stol när jag frågade om jag fick slå mig ner med dem.

Jag vet inte vem som var mest förvånad när det gick upp för dem att jag inte är sverigedemokrat samtidigt som det gick upp för mig att de hade utgått från att jag är det. Jag drar slutsatsen att det är mer troligt att en mörkhyad person är sverigedemokrat än att någon utifrån skulle komma och prata med dem.

Varje morgon hade iS! en reflektion på sin Almedalsarena som var S:t Hansskolan dit alla som ville var inbjudna. Reflektionerna rörde föregående dags riksdagspartis politik. Mitt samtal med Sverigedemokraterna ledde till att iS! morgonreflektion dagen därpå också bestod av sverigedemokrater. Vi satt och samtalade i lugn ton kring morgonens tema; Sverigedemokraterna. Det tog en stund, men snart slappnade deltagarna av tillräckligt för att kunna mötas i dialog om SD-s politik.

En man uttryckte stark ilska över Sverigedemokraterna; han hävdade att de hade svikit

honom då de inte var tillräckligt restriktiva i sin invandringspolitik. Han skrek och ville föra debatt med oss andra. När ingen av oss andra gjorde så blev han efter en stund lugnare och kunde uttrycka att han var rädd och kände sig ensam. Tillsammans hjälpte vi andra åt att ta hand om hans känslor och möta honom i dem istället för att avvisa honom. Jag tror inte att någon gick oberörd från morgonreflektionen. En person från Grön Ungdom uttalade sig om att han hade längtat efter något sådant i flera månader nu. Och en sverigedemokrat sa, att han skulle minnas detta för resten av sitt liv.

Kanske är det så, att om vi bara vågade mötas i goda samtal så skulle snart utanförskap, segregation och rasism få svårare att ta fäste. Initiativ Samutveckling säger inte att detta är den enda lösningen, men vi tror att det är en viktig komponent.

TEXT: PADMA SCHREWELIUS

FAKTA

Det goda samtalets principer:

- Alltid tala sanning
- Att följa sitt hjärta och visa vad man tycker och känner
- Att vara beredd att själv utmana sina åsikter
- Att ge varandra utrymme att byta åsikt
- Att vara uppmärksam gentemot andra – Vad gäller tankar, känslor och perspektiv.
- Att aldrig kompromissa samvete för makt
- Att efter förmåga upprätthålla det goda samtalet – där alla känner sig inkluderade, hörda och sedda.
- Vällighetsprincipen - Att anstränga sig att tolka den andres utsagor så vällilligt som möjligt.

Almedsveckan, där företrädare för de svenska politiska partierna och allehanda intresseorganisationer och företag samlas och diskuterar politik